

“ASAN pe??” layihəsi bu sahənin dirçəlməsində xüsusi əhəmiyyətə malikdir

Dünyada texniki peşə təhsili ümumi təhsilin tərkib hissəsi olmaqla ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına töhfə verir. Aparıcı sahələrdən biri kimi dəyərləndirilir. Çünki keyfiyyətli texniki peşə təhsili fərdin peşəkar sahədə elmi-texnoloji biliklərini genişləndirir.

Bununla belə qədar dövlət siyasəti və peşə təhsilinin inkişafına istiqamətli nəzərdə tutulmuş tədbirlər halinin fəal hissələsinin yerli və beynəlxalq mərkəz bazarında dəyərlilikləri müvafiq reaksiya verməsinə imkan yaradır.

Azərbaycan müstəqilliyini elan etdikdən sonra sovet imperiyasının dağılması ilə belə qədar ortaya çox xarakterli bir çox problemlər qarşı-qarşıya qaldı. Bunlardan biri də peşə təhsili verən məktəblərin ləğv edilməsi və ya profilini dəyişməsi idi. Bununla belə, son illərdə get-gedə ölkədə texniki peşə təhsili sisteminə maraq azaldı. Lakin dövlət tərəfindən görülən müvafiq tədbirlər sayəsində bu sahədə vəziyyət ildən-ilə yaxşılaşmağa doğru dəyişir.

Hökumət bu istiqamətdə siyasətini təbiiq etməklə ilk texniki peşə təhsili sisteminin idarə edilməsi prosesinin təkmilləşdirilməsi üçün Prezident İlham Əliyev 20 aprel 2016-cı il tarixdə Təhsil Nazirliyi yanında Peşə Təhsili üzrə Dövlət Agentliyinin yaradılmasına haqqında fərman imzaladı. Bu yeni təhsil müəssisəsi sayəsində regionlarda eyni ixtisaslar üzrə təhsil verən ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrinin bəzəkəsinin optimallaşdırılmasına nəzərdə tutulub. Bu addım eyni zamanda regional, sosial və iqtisadi inkişaf perspektivlərini nəzərə alaraq mövcud fondlardan, maddi-texniki təminatdan və texniki sahə üzrə təhsil almaq imkanlarından daha səmərəli istifadə etməklə ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrini bəzəkəsinin səmərəli təşkilatlaşdırılmasına kömək edəcək. Hazırda ölkədə 114 ilk peşə ixtisas təhsili müəssisəsi var. Bunlardan 45-i peşə liseyi, 61-i məktəp (8-i cəzaçəkmə müəssisələrinin tərkibində), 2-si tədris mərkəzidir. Peşə təhsili müəssisələrində 6-sə ixtisas olunmuş rayonlarda yerləşdiyi üçün onların fəaliyyəti dayandırılmaz. Ümumiyyətlə, respublikanın ilk peşə ixtisas təhsili müəssisələrində 126 peşə üzrə təqribən 24000 əgirdə təhsil alır. İlk peşə ixtisas təhsilinin müddəti 1 ildən 3 ilə qədərdir.

Effektiv peşə təhsili üçün strateji hədəflər müəyyənləşdirilib

Bu gün inkişaf etməli ölkələrdə məzunların 40-60 faizi ümumi orta təhsildən sonra ilkin texniki peşə təhsili müəssisələrində daxil olduq halda, Azərbaycan üçün bu göstərici 11 faizdir. Bütün bunların nəzərə alınaraq Azərbaycan peşə təhsili və təlimi sisteminin strateji hədəfləri müəyyənləşdirilib. Belə ki, Prezident İlham Əliyev 6 dekabr 2016-cı il tarixli fərmanla il “Azərbaycan Respublikasında peşə təhsili və təliminin inkişafına dair Strateji Yol Xəritəsi”ni təsdiq edib. Səndə peşə təhsili və təlimi sahəsində dünyada mövcud meyillərin nəzərə alınmaqla ölkədə mərkəz bazarının tələblərinə uyğun təhsil proqramları və sahə ixtisası kadrlar hazırlayan peşə təhsili sisteminin inkişaf etdirilməsi məqsədlə çeviklik və integrasiya prinsipləri və sahə hazırlanması. Səndə peşə təhsili və təlimi sektoru üzrə 2020-ci ilədək strateji baxış 2025-ci ilədək olan dövr üçün uzunmüddətli baxış və 2025-ci ildən sonrakı dövr üçün baxış müəyyənləşdirilib. Götürülən peşə təhsili və təlimi sistemin integrasiyası, nəticələrə əsaslanan güclü maliyyə tədirmə sisteminin yaradılması, məqsədlə peşə inkişaf proqramları və nəticələrə əsaslanan sektorlar üzrə spesifik proqramların yaradılması, peşə təhsili və təlimi üzrə hədəflərin ləğv olunması nəticə verəcək vasitələrin təbiiq və sahə məqsədlərdir.

“ASAN peşə” bu il bütün Azərbaycanı əhatə edib

Peşə təhsili ilə bağlı digər sevincirəm qəmləndir ki, bu sahəyə nəzər tərtib Azərbaycan brendi kimi dünyaya təsəsalan “ASAN xidmət” hətəyə keçirib. Belə ki, “ASAN peşə” layihəsi çərçivəsində ilk peşə ixtisas təhsili almaq istəyən qeydiyyat 2016-2017-ci tədris ilində nəticə bəzən “ASAN xidmət” mərkəzlərində aparılır. Təhsil

Nazirliyi ilə "ASAN xidmət" arasındakı fərqlər qərarçılarında hazırlanmış layihə ilk növbədə pilot olaraq Bakı və Gəncə şəhərində reallaşdırılıb. Ötən tədris ilində Bakı şəhərindəki 27 ilk peşə ixtisas təhsil müəssisəsində 4411 əgirdi, Gəncə şəhərindəki 6 ilk peşə ixtisas təhsil müəssisəsində isə 680 əgirdi qəbul olunub. Peşə ixtisas məktəblərində əgirdi qəbulu bu il də "ASAN xidmət" mərkəzlərində çox uşurla həyata keçirilib. Bu il sözügedən layihənin miqyası daha da genişləndi. Belə ki, layihə bu tədris ilində bütün Azərbaycanı əhatə edib. Yaxşı hal budur ki, ötən ilki qəbulda sənədlər verənlərin 25 faizində çoxunun orta bal göstəricisi 4-dən yuxarı olub. Bu isə o deməkdir ki, həmin gələcək təkcə ilk peşə ixtisas müəssisəsində deyil, orta ixtisas və ali təhsil müəssisələrində də qəbul ola bilirdi.

"ASAN xidmət" mərkəzlərinin fəaliyyəti göstərmədiyi şəhər və rayonlarda yerləşən dövlət ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində sənədlər vermək istəyən şəxslərin isə istənilən "ASAN xidmət" və müvafiq təhsil müəssisələrində müraciət etmə imkanları olub. Artıq 2017-2018-ci tədris ili üzrə "ASAN peşə" layihəsi qərarçılarında ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində sənədlər qəbulu barədə çatıb. 1-22 avqust tarixlərində keçirilən birinci mərhələdə 8651 nəfər ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunub. "ASAN peşə" layihəsi üzrə boş qalan yerlərin əlavə ixtisas seçiminə isə avqustun 28-dən 28-dən start verilib. Proses sentyabrın 11-də davam edib. Bu mərhələdə 3033 nəfər ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunub. İlk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində riz qəbulu "ASAN xidmət" mərkəzlərinin və müvafiq təhsil müəssisələrinin sənədlər qəbulu komissiyalarında ödənişsiz formada həyata keçirilib. Sənədlər qəbulunda 10 min 277 nəfər qeydiyyatdan keçib. Boş qalan yerlərin əlavə ixtisas seçimi prosesi sentyabrın 11-də davam edib. Bu proses birinci mərhələdə iştirak edənlər yəni, ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbul olunmaq istəyən digər şəxslər də qatılmalıdır.

Layihənin məqsədi obyektivlikdir

Xatırladaq ki, ötən tədris ilində nəzərdə tutulmuş layihənin məqsədi dövlət ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində qəbulun rahatlaşdırılması və obyektivliyini təmin etməkdir. Həmin layihəni istiqamətdə siyasətlərin artması və ilk peşə ixtisas təhsil müəssisələrində əgirdi qəbulu prosesində subyektiv amillərin aradan qaldırılması məqsədlərini xidmət edir.

Beləliklə, bu məsələdə siyasətə əsasən Azərbaycanın texniki peşə təhsil sahəsinin imicini tam dəyişmək bu sahə üçün təkmilləşdirilməsi hüquqi və iqtisadi siyasətlərin, eləcə də tədris siyasətlərinin yaradılması nəzərdə tutulur. Bura Buraya dövlət və özəl sektor arasındakı fərqlər əsaslanan idarəetmə sistemi, ilkin texniki peşə təhsil müəssisələrində kolleclərinin sənədləşdirilməsi və bəzi ilkin texniki peşə təhsil sisteminin yeni iqtisadi model siyasətində maliyyəni də daxil edərək, Eyni zamanda texniki sahədə daha yaxşı yetiştirilməsi müəllimlərin olması Azərbaycanın mərkəzi bazarının tələblərinə cavab verən və ölkənin iqtisadi ehtiyaclarına ödəməyə qadir olan təhsil iqtisadi qüvvəsinin meydana gəlməsi üçün tələblərinə cavab verən.

["Azərbaycan" qəzeti](#)